

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра теорії та історії політичної науки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філософського факультету Рижак Л. В.

«26» 08 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>
спеціальність	<u>052 «Політологія»</u>
факультет	<u>Філософський</u>
рівня вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський)</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Глобальні тренди світової політики» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія». – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. – 25 с.

Розробник: Іленьків Галина Василівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри теорії та історії політичної науки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки філософського факультету (Протокол №12 від 28. 06. 2022 року)

Завідувач кафедри теорії та історії політичної науки

(доц. Шипунов Г.В.)

«28» червня 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету.
Протокол №271/7 від 26. 08. 2022 року

Голова Вченої ради

(доц. Рижак Л. В.)

«26» серпня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова
	Спеціальність 052 «Політологія»	
Модулів – 1		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 1		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 120		7-й
		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5,2	26 год.	
	<i>Практичні, семінарські</i>	
	26 год.	
	<i>Лабораторні</i>	
	0 год.	
	<i>Самостійна робота</i>	
	68 год.	
<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>		
<i>Вид контролю: залік</i>		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять (лекційних і семінарських) до кількості годин самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 1 / 1,3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальний курс „Глобальні тренди світової політики” є дисципліною вільного вибору студента зі спеціальності 052 «Політологія» для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається в VII семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Особлива увага під час вивчення курсу „Глобальні тренди світової політики” приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отримані знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.

Мета вибіркової навчальної дисципліни „Глобальні тренди світової політики” – сформувати у студентів фахові знання про теоретико-методологічне підґрунтя наукового трактування явищ і процесів у світовій політиці, розуміння розвитку глобальних міжнародно-політичних процесів, особливостей їхнього перебігу, можливості управління ними; виробити та розвинути вміння самостійного аналізу сучасних міжнародних практик, визначення та прогнозування трендів світової політики в контексті суспільно-політичних процесів і України та посилення глобалізаційних процесів.

Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів політології вміння користуватися категорійно-понятійним апаратом з цього курсу, користуватися літературою та довідковим матеріалом з цієї проблематики, визначати основні теоретико-методологічні підходи, оцінювати сучасну політичну практику, визначати умови та причини того чи іншого політичного процесу, особливості їхнього перебігу, можливості управління ними;
- вироблення у студентів навичок політичного аналізу сучасних актуальних проблем міжнародних відносин, оперуючи відомими теоретико-методологічними підходами та концепціями дослідження світових політичних процесів.

За результатами успішного засвоєння курсу студент повинен:

Крім того, в результаті успішного завершення курсу студент набуде:

- **спеціальних компетентностей:**

1. Знання та розуміння теоретичних основ державного управління, діяльності політичної влади та місцевого самоврядування в країнах світу та Україні.
2. Здатність розробляти ефективні політичні рішення на основі існуючих теоретичних моделей з урахуванням особливостей розвитку політичної системи.
3. Розуміння теоретичних моделей розвитку статичних та динамічних елементів політичних систем на сучасному етапі розвитку політичної науки та в історичній ретроспективі.

Програмні результати навчання:

1. Аналізувати процеси трансформацій політичних систем та зміни, що відбуваються на державному та наддержавному рівні в умовах глобалізації.
2. Аналізувати особливості перебігу та прогнозувати напрямки розвитку інтеграційних та глобалізаційних процесів та їх наслідки на національні політичні системи.
3. Розв'язувати проблеми та розробляти політичні рішення в кризових ситуаціях на місцевому, національному та міжнародному рівнях.
4. Аналізувати політичні конфлікти та кризові ситуації на різних рівнях, в тому числі міжнародному, застосовувати вивчені моделі їх розв'язання.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Світова політика як явище та об'єкт рефлексії

Підходи щодо визначення світової політики. Світова політика та міжнародна політика. Світова політика як сукупна цілеспрямована діяльність міжнародних акторів у сфері регулювання міжнародних відносин з метою реалізації їх інтересів та створення сприятливого міжнародного порядку. Міжнародний порядок. Світова політика як активний фактор формування міжнародних відносин. Світова політика як діяльність великих держав щодо встановлення та підтримання свого світового лідерства. Головні цілі світової політики. Міжнародні відносини, світова політика, глобальна політика: основні поняття. Зростання ролі світової політики в умовах міжнародної інтеграції та глобалізації. Рівні аналізу й методи дослідження світової політики.

Основні поняття: світова політика, міжнародна політика, глобальна політика, глобалізація, транснаціональні відносини, міжнародні відносини.

Тема 2. Від світу імперій до держав-націй доби модерну.

Ранні імперські системи. Траєкторія розвитку великомасштабних політичних організацій - генеральна форма структурування світового порядку на різних етапах політичної історії. Роль імперських політичних систем у процесі становлення єдиного, взаємозалежного та взаємопов'язаного світу, умови їхнього формування, головні риси, історичні типи. Системи поділеної влади у середньовічній Європі. Процес створення в Європі централізованих держав і зародження державоцентричної політичної системи світу. Аспекти процесу: трансформація системи розподілу влади в середньовічній Європі із занепадом феодалізму, становленням абсолютизму і держав-націй, Вестфальський мир і утвердження принципу суверенітету в міжнародних відносинах, європейська колоніальна експансія і поширення західних політичних інститутів та процесів в світі.

Становлення державоцентричного світового порядку доби Модерну. Особливості поглиблення глобальних політичних процесів (за параметрами їхньої протяжності, інтенсивності, інституціоналізації), після Другої світової війни. Друга половина ХХ ст. як науково-технічна революція, розпад колоніальної системи, інтернаціоналізація (зростання кількості та впливовості міжнародних урядових світових та регіональних організацій, інтеграційних об'єднань) і транснаціоналізація (вихід на світову арену недержавних транснаціональних акторів) політичних відносин.

Основні поняття: імперія, держава, влада, суверенітет, політична система.

Тема 3. Розширення сфери організованого насильства. Ч.1

Поняття мілітарної глобалізації. Критерії визначення ступеня мілітаризації держави, рівні мілітаризації. Етапи розвитку мілітаризму у світовій політиці. Тенденція мілітаризму та розвиток держави як суб'єкта світової політики. Концепт «гарнізонної держави» («garrison state») відповідно до позицій американського науковця Г. Ласуелла. Дилема безпеки у сучасних міжнародних відносинах її взаємозв'язок з мілітаризмом.

Глобалізація мілітарної системи: геополітика та еволюція світового мілітарного порядку. Зростання масштабу європейської військової могутності: доба ранньої експансії (1492-1800 рр.). Виникнення геополітики: військової інфраструктури і стратифікація мілітарної влади. Доба глобального конфлікту (1914-1990 рр.).

Основні поняття: мілітарна система, глобалізація, геополітика, світовий мілітарний порядок, мілітарна влада, глобальний конфлікт.

Тема 4. Розширення сфери організованого насильства. Ч.2. Глобальна динаміка озброєнь.

Глобальна динаміка озброєнь. Система зброеторгівлі доби раннього модерну: екстенсивність, інтенсивність, стратифікація. Сучасна торгівля зброєю: індустріалізація способів ведення війни та глобальний ринок зброї. Сучасна торгівля зброєю: екстенсивність, інтенсивність і стратифікація. Глобальне поширення спроможності виробництва зброї: епохи раннього модерну і модерну. Сучасні зразки глобального виробництва зброї: екстенсивність, інтенсивність, стратифікація та інституціалізація.

Основні поняття: глобалізація, зброя, ринок, міжнародні відносини, міжнародний договір.

Тема 5. Інтернаціоналізація урядової та державної діяльності.

Розширення та інтенсифікація дипломатичних відносин між державами. Виникнення та розвиток міжнародних режимів. Виникнення та розвиток міжнародних міжурядових організацій. Досвід перших міжнародних міжурядових організацій, їхні особливості. Основні етапи становлення та розвитку системи міжнародних міжурядових організацій. Поява першої у світі міжнародної організації універсального типу з широкою (неспеціалізованою) компетенцією –

Ліги Націй. Типологія, основні критерії класифікації. ООН і основи її функціонування, Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Європейський Союз.

Основні поняття: дипломатичні відносини, міжнародні режими, міжнародні організації.

Тема 6. Транснаціоналізація і комплексна взаємозалежність у світі. Ч. 1

Транснаціоналізм. «Транснаціональні відносини та світова політика» Джозефа Ная і Роберта Кохейна. Недержавні актори світової політики. Міжнародні неурядові організації. Транснаціональні корпорації (ТНК). Етнічні групи та національні рухи. Громадські та релігійні організації. Політичні партії та їх об'єднання. Транснаціональні злочинні угруповання. Терористичні організації. Риси та класифікація міжнародних неурядових організацій. Характеристика транснаціональних корпорацій, позитивний і негативний вплив діяльності як актора світової політики. Вплив недержавних акторів світової політики на світовий політичний процес.

Основні поняття: транснаціоналізм, комплексної взаємозалежності, актор, світова політика, міжнародні організації, міжнародні відносини.

Тема 7. Транснаціоналізація і комплексна взаємозалежність у світі. Ч. 2

Поняття міжнародного середовища. Міжнародне середовище як чинник формування глобальних трендів. Ознаки, особливості міжнародного середовища. Системність міжнародного середовища. Теорії міжнародного середовища. Внутрішнє та зовнішнє середовище. Географічне середовище. Геополітика та геостратегія. Соціальне середовище. Поняття „цивілізація“ в англійській та французькій літературі (де Мірабо, Дж. Локк). Цивілізаційні погляди І. Гердера та В. Гумбольта. Цивілізаційна теорія в концепціях М.Я. Данилевського і П.О. Сорокіна. Поняття культурно-історичного типу та основи самовиявлення цивілізацій. Флуктація культур за П.О. Сорокіним. Наступний етап розвитку цивілізаційної теорії : Праці О. Шпенглера і А.Дж. Тойнбі. Співвідношення між культурою і цивілізацією. Цивілізаційні стадії за А.Дж. Тойнбі. Виклик і відповідь. Значення етнокультурних кордонів у цивілізаційній концепції С. Хантінгтона і критика ним теорії про „кінець історії“ Ф. Фукуями. Етнокультурні ареали. Світ і „битва культур“ за С. Хантінгтоном.

Основні поняття: міжнародне середовище, міжнародні відносини, глобальні тренди, глобалізація.

Тема 8. Ієрархії та нерівномірності світової системи

«Центр-периферія», «північ-південь» світової системи. Параметри нерівномірного розвитку країн «Півдня» і «Півночі». Причини відмінностей між «глобальною Північчю» і «глобальним Півднем». Проблеми взаємовідносин "Північ-Південь" та "Захід-Схід", можливі шляхи оптимізації світового розвитку по осі Північ-Південь, економічна десоверенізація держави. Технологічний фактор нерівномірності соціально-економічного розвитку держав світу.

Основні поняття: світова система, цивілізація, розвиток, держава, технологічний прогрес, демократичний устрій.

Тема 9. Регіональна міждержавна інтеграція. Ч.1

Поняття інтеграції та її види. Регіональна інтеграція: поняття і типологія. Національний, континентальний, глобальний рівні інтеграції. Позитивна та негативна інтеграція. Головні фактори розвитку інтеграції: інтернаціоналізація та лібералізація економіки, інформаційнотехнологічна революція, різноманітність культурно-цивілізаційних типів суспільства, безпековий фактор. Фактори, які стримують міжнародну інтеграцію: юридичний, психологічний, економічний. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) та її особливості. Стадії (види) економічної інтеграції. Схема Б.Балашша. Зона вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Економічний та валютний союз. Повна економічна та політична інтеграція. Рушійні сили інтеграції: державний, приватно-корпоративний та суспільний рівні. Міждержавна інтеграція в Європі. Міждержавна інтеграція в Північній та Південній Америках.

Основні поняття: регіональна інтеграція, міждержавна інтеграція, інтеграційні процеси, глобалізація, світова політика.

Тема 10. Регіональна міждержавна інтеграція. Ч.2

Міждержавна інтеграція в Азії. Міждержавна інтеграція в Африці. Міжнародна інтеграція у тихоокеанському регіоні. Теорії інтеграції. Функціоналізм. Д.Мітрані. «Працююча система світу». Неофункціоналізм. Е.Хаас. Ефект «переливання» та його різновиди. Секторальне та просторове «розтікання». Критика функціоналістів та неофункціоналістів. Федералізм. Критика національних держав. Проект створення мега-держави. Міжурядова теорія. Теорія багаторівневого управління. Вплив регіоналізації. ЄС: європейський, національний та регіональний рівні. Теорії міжнародних коаліцій. Вплив експериментальної соціології та теорії ігор. Дж. Ліска про формування міжнародних коаліцій. «Принцип розмірів» У.Райкера.

Основні поняття: міждержавна інтеграція, інтеграційні процеси, глобалізація, світова політика.

Тема 11. Глобальне управління. Ч.1

Поняття «глобальне управління» (global governance). Концепції глобального управління (аналіз сукупних уявлень, які склалися у 1990-х та 2000-х рр. на основі прикладних досліджень, пов'язаних передусім з проблематикою вирішення глобальних проблем людства, подолання ідеологічного розколу світу, підвищення рівня його політичної однорідності та спроб управління його трансформаціями у сприятливому для демократичних країн напрямі на більш-менш універсальних або таких, що претендують на універсальність правових підставах).

Принципи та функції глобального управління.

Основні поняття: глобальне управління, світове регулювання, світовий уряд, міжнародні відносини, світова політика.

Тема 12. Глобальне управління. Ч.2

Сучасні механізми глобального управління. Роль інститутів: ООН, Міжнародного суду, МАГАТЕ, МВФ, СБ, СОТ та ін., у глобальному управлінні в справах юстиції, ядерної безпеки, економіки, екології, соціального захисту. Сценарії майбутнього розвитку глобального управління (Звіт Комісії з глобального управління 1995 р., «Наше глобальне сусідство», аналітичні матеріали Лісабонської групи, доповіді «Глобальне управління – 2025», виданій у 2008 р. Національною розвідувальною радою США та Інститутом Європейського Союзу з досліджень безпеки).

Основні поняття: глобальне управління, світове регулювання, світовий уряд, міжнародні відносини, світова політика.

Тема 13. Виникнення форм геоуправління: організоване насильство

Поняття військово-політичної безпеки: воєнна політика, оборонна політика, геостратегія, воєнно-політичні інтереси, воєнно-політичні відносини. Військове співробітництво, воєннополітична обстановка, воєнно-політичний блок, воєнно-політичні концепції, воєнні доктрини, воєнно-стратегічні концепції, міжнародно-правові гарантії, суб'єкти воєнної політики, засоби та ресурси забезпечення воєнно-політичної безпеки, воєнний потенціал. Збройні сили як інститут забезпечення воєнно-політичної безпеки. Воєнно-політична стабільність, воєнно-політичний конфлікт, воєннополітична криза, Конфлікт і криза у міжнародних

відносинах. Класифікація міжнародних криз. Міжнародні економічні конфлікти. Міжнародні енергетичні конфлікти. Міжнародні політичні конфлікти. Міжнародні релігійні конфлікти, Практичне заняття 2 Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою. Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою, бути готовими до письмового експрес - опитування 12 Міжнаціональні конфлікти. Основні рівні аналізу міжнародних конфліктів. Теорія силової рівноваги в аналізі міжнародних конфліктів. Теорії гегемоністичної стабільності та перетікання силових ресурсів.

Основні поняття: глобальне управління, світове регулювання, світовий уряд, міжнародні відносини, світова політика.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		п./с.	лаб.	інд.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Світова політика як явище та об'єкт рефлексії	9	2	2	-	-	5
Тема 2. Від світу імперій до держав-націй доби модерну	9	2	2	-	-	5
Тема 3. Розширення сфери організованого насильства. Ч.1	9	2	2	-	-	5
Тема 4. Розширення сфери організованого насильства. Ч.2. Глобальна динаміка озброєнь	9	2	2	-	-	5
Тема 5. Інтернаціоналізація урядової та державної діяльності	9	2	2	-	-	5
Тема 6. Транснаціоналізація і комплексна взаємозалежність у світі. Ч. 1	9	2	2	-	-	5
Тема 7. Транснаціоналізація і комплексна взаємозалежність у світі. Ч. 2	9	2	2	-	-	5
Тема 8. Ієрархії та нерівномірності світової системи	9	2	2	-	-	5

Тема 9. Регіональна міждержавна інтеграція. Ч.1	9	2	2			5
Тема 10. Регіональна міждержавна інтеграція. Ч.2	9	2	2			5
Тема 11. Глобальне управління. Ч.1	10	2	2			6
Тема 12. Глобальне управління. Ч.2	10	2	2			6
Тема 13. Виникнення форм геоуправління: організоване насильство	10	2	2			6
Разом – Змістовний модуль 1	120	26	26	-	-	68
РАЗОМ	120	26	26	-	-	68

5. Теми семінарських занять Змістовий модуль 1

Тема 1. Світова політика як явище та об'єкт рефлексії (2 год.).

1. «Міжнародні відносини», «міжнародна політика», «світова політика», «глобальна політика»: співвідношення понять
2. Дослідження світової політики

Основні поняття: світова політика, міжнародна політика, глобальна політика, глобалізація, транснаціональні відносини, міжнародні відносини.

Тема 2. Від світу імперій до держав-націй доби модерну (2 год.).

1. Ранні імперські системи.
2. Системи поділеної влади у середньовічній Європі.
3. Становлення державоцентричного світового порядку доби Модерну.

Основні поняття: імперія, держава, влада, суверенітет, політична система.

Тема 3. Розширення сфери організованого насильства. Ч.1 (2 год.).

1. Що таке мілітарна глобалізація?
2. Глобалізація мілітарної системи: геополітика та еволюція світового мілітарного порядку.
3. Зростання масштабу європейської військової могутності: доба ранньої експансії (1492-1800 рр.).
4. Виникнення геополітики: військові інфраструктури і стратифікація мілітарної влади.
5. Доба глобального конфлікту (1914-1990 рр.)

Основні поняття: мілітарна система, глобалізація, геополітика, світовий мілітарний порядок, мілітарна влада, глобальний конфлікт.

Тема 4. Розширення сфери організованого насильства. Ч.2. Глобальна динаміка озброєнь (2 год).

1. Глобальна динаміка озброєнь.
2. Система зброєторгівлі доби раннього модерну: екстенсивність, інтенсивність, стратифікація.
3. Сучасна торгівля зброєю: індустріалізація способів ведення війни та глобальний ринок зброї.
4. Сучасна торгівля зброєю: екстенсивність, інтенсивність і стратифікація.
5. Глобальне поширення спроможності виробництва зброї: епохи раннього модерну і модерну.
6. Сучасні зразки глобального виробництва зброї: екстенсивність, інтенсивність, стратифікація та інституціалізація.

Основні поняття: глобалізація, зброя, ринок, міжнародні відносини, міжнародний договір.

Тема 5. Інтернаціоналізація урядової та державної діяльності (2 год.).

Розширення та інтенсифікація дипломатичних відносин між державами.

1. Виникнення та розвиток міжнародних режимів.
2. Виникнення та розвиток міжнародних міжурядових організацій.

Основні поняття: дипломатичні відносини, міжнародні режими, міжнародні організації.

Тема 6. Транснаціоналізація і комплексна взаємозалежність у світі Ч.1 (2 год.).

1. Транснаціоналізм і комплексна взаємозалежність (complex interdependence).
2. Недержавні актори світової політики.
3. Глобальне громадянське суспільство.

Основні поняття: транснаціоналізм, комплексної взаємозалежності, актор, світова політика, міжнародні організації, міжнародні відносини.

Тема 7. Транснаціоналізація і комплексна взаємозалежність у світі Ч.2 (2 год.).

1. Міжнародне середовище як чинник формування глобальних трендів. Ознаки, особливості міжнародного середовища.
2. Системність міжнародного середовища.

Основні поняття: міжнародне середовище, міжнародні відносини, глобальні тренди, глобалізація.

Тема 8. Ієрархії та нерівномірності світової системи (2 год.).

1. «Центр-периферія», «Північ-Південь» світової системи.
2. Технологічний фактор нерівномірності соціально-економічного розвитку держав світу.

Основні поняття: світова система, цивілізація, розвиток, держава, технологічний прогрес, демократичний устрій.

Тема 9. Регіональна міждержавна інтеграція. Ч.1.(2 год.).

1. Регіональна інтеграція: поняття і типологія.
2. Міждержавна інтеграція в Європі.
3. Міждержавна інтеграція в Північній та Південній Америках.

Основні поняття: регіональна інтеграція, міждержавна інтеграція, інтеграційні процеси, глобалізація, світова політика.

Тема 10. Регіональна міждержавна інтеграція. Ч.2.(2 год.).

1. Міждержавна інтеграція в Азії.
2. Міждержавна інтеграція в Африці.
3. Міжнародна інтеграція у тихоокеанському регіоні.

Основні поняття: міждержавна інтеграція, інтеграційні процеси, глобалізація, світова політика.

Тема 11. Глобальне управління. Ч.1. (2 год.).

1. Концепції глобального управління.
2. Принципи та функції глобального управління.

Основні поняття: глобальне управління, світове регулювання, світовий уряд, міжнародні відносини, світова політика.

Тема 12. Глобальне управління. Ч.2. (2 год.).

1. Сучасні механізми глобального управління.
2. Сценарії майбутнього розвитку глобального управління.

Основні поняття: глобальне управління, світове регулювання, світовий уряд, міжнародні відносини, світова політика.

Тема 13. Виникнення форм геоуправління: організоване насильство. (2 год.).

1. Геоуправління збройними силами: міжнародні режими безпеки.
2. Геоуправління збройними силами: регулювання міжнародних конфліктів.
3. Геоуправління збройними силами: контроль над зброями війни.

Основні поняття: глобальне управління, світове регулювання, світовий уряд, міжнародні відносини, світова політика.

6. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальною програмою.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Типи транснаціональної глобальної взаємодії, виокремлені Дж. Наєм та Р. Кохейном.	5
2	Тема 2. Глобалізація і «хвилі» демократизації.	5
3	Тема 3. Нові загрози: кібервимір сучасної гонки озброєнь.	5
4	Тема 4. Торгівля стрілецькою зброєю як глобальна проблема сучасності	5

5	Тема 5. Клубне глобальне управління в діяльності «Групи восьми» та «Групи двадцяти».	5
6	Тема 6. Інтернаціоналізація і транснаціоналізація політичних відносин: протяжність, інтенсивність та інституціоналізація.	5
7	Тема 7. Концепції «хвиль демократизації» С. Гантінгтона.	5
8	Тема 8. Демографія населення Землі і проблема ресурсозабезпечення людства.	5
9	Тема 9. Міграційні виклики та можливості в умовах глобалізації.	5
10	Тема 10. Міжнародна міграція робочої сили як фактор і результат глобалізації.	5
11	Тема 11. Клубне глобальне управління в діяльності «Групи восьми» та «Групи двадцяти».	6
12	Тема 12. Глобальне управління в контексті проблеми унілатералізму / мультілатералізму.	6
13	Тема 13. Теорія силової рівноваги в аналізі міжнародних конфліктів.	6
Разом		68

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальною програмою.

9. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено колаборативне навчання (групові проекти, тьюторство і т.д.).

На лекційних заняттях використовуються передусім словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні і практичні методи (ілюстрація, демонстрація, а також презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.

10. Методи контролю

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, якості виконання домашніх завдань, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни „Сучасні теорії політичних змін та розвитку” оцінюється за п’ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та контрольний замір знань. Одержаний результат множимо на коефіцієнт 10. За семестр студент набирає до 50 балів.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).
- Есе (письмова робота, оформлена відповідно до вимог).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за контрольний замір знань є підставою допуску до підсумкової форми контролю – заліку.

Контрольний замір знань

Контрольний замір знань проводиться відповідно до графіка навчального процесу.

Оцінка виставляється з урахуванням результатів проведеного контрольного заходу. Використовується п’ятибальна шкала оцінювання.

Контрольні заходи з дисципліни „Сучасні теорії політичних змін та розвитку” проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи проводяться у вигляді письмової контрольної роботи. В окремих випадках можна застосовувати й інші форми контролю: письмові завдання, усні колоквиуми та ін.

До контрольного заходу студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити самостійні завдання, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

У разі відсутності студента на контрольному заході йому надається право на повторне складання в індивідуальному порядку.

Підсумковий (семестровий) контроль

Позитивна оцінка поточної успішності за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни „Сучасні теорії політичних змін та розвитку” передбачена така форма звітності, як залік. Протягом семестру студент може набрати до 50 балів. На заліку – максимально 50 балів. Для допуску до заліку студент повинен набрати за результатами поточного і модульного контролю не менше 26 балів.

Залік може бути виставлений за результатами поточного контролю за результатами співбесіди зі студентом.

Залік проводиться в усній формі.

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів із дисципліни, котра завершується заліком, становить за поточну успішність 50 балів. На заліку студент теж може отримати 50 балів.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	Залік
Змістовий модуль 1						50	50
1	2	3	4	5	6		

1, 2 ... 6 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за залікову сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	зараховано
4 (добре)	81-89	B	зараховано
	71-80	C	зараховано
3 (задовільно)	61-70	D	зараховано
	51-60	E	зараховано
2 (незадовільно)	25-50	FX	незараховано
	0-24	F	незараховано без права перездачі

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни „Глобальні тренди світової політики”.
2. Силабус і схема курсу „Глобальні тренди світової політики”.
3. Методичні рекомендації для студентів з курсу „Глобальні тренди світової політики” з планом проведення лекційних і семінарських занять та самостійної роботи з курсу, з методами контролю та правилами розподілу балів студентам, а також з питаннями до підсумкового заліку.

13. Основна та додаткова література

Основна література:

1. Афонін Е.А. Глобальне громадянське суспільство як феномен сучасного глобального світу / Афонін Е.А., Бельська Т.В. // Вісник НАДУ. – 2013. - № 4.
2. Беззубченко О.А. Аналіз сучасного стану розвитку основних інтеграційних угруповань // Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право. – 2013. - № 2
3. Булатова О.В. Особливості залучення до процесів міжнародної регіоналізації країн, що відносяться до різних типів соціально-економічних систем // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. – 2012. – Вип. 3.
4. Булатова О.В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів: монографія / О.В. Булатова. – Донецьк: ДонНУ, 2012. – 386 с.
5. Буряк Е.В. Генезис суспільного прогресу та теорія інтеграції: знання в перспективному розвитку підприємств та регіонів // Економіка і організація управління. – 2019. - № 4 (36).
6. Гнатюк М.М. Міжнародний актор та політична суб’єктність у дискурсі реалістського і ліберального підходів // Наукові записки НаУКМА. Політичні науки. – 2014. – Том 160.
7. Глобальне управління – 2025: Доповідь Національної розвідувальної ради США та Інституту ЄС із досліджень безпеки / Пер. з англ. Г. Лелів. – Львів: Вид-во «Літопис», 2011. – 120 с.
8. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура / [Девід Гелд, Ентоні МакГрю, Девід Голдблатт та ін.] ; пер. з англ. В. Курганського та В. Сікори. – К.: Фенікс, 2003. – 584 с.
9. Гуцало С.Є. Історія створення міжнародних інтеграційних організацій у регіоні Близького Сходу в ХХ-ХХІ ст. // Гілея. – 2018. – Вип. 137.
10. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник / С.М. Кваша, О.М. Файчук, О.В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2019. – 282 с.

11. Єфремов Д. П. Периферійний капіталізм: сутність та українська специфіка / Д. П. Єфремов // Вчені записки: збірник наукових праць. – 2009. - № 11. – С. 20-25.
12. Зінченко В. В. Концепції "залежності" і "суспільних альтернатив" та моделі глобального розвитку світу / Зінченко В. В. // Гілея. – 2010. – Вип. 39. – С. 223-232.
13. Іващук, І. О. Просторові асиметрії регіональної економічної інтеграції / І. О. Іващук, А. Д. Войцешук, В. З. Запущляк // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 3. – С. 266-275.
14. Кучик О. Еволюція поняття міжнародної організації: теоретико-методологічний аспект // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2012. – Випуск 30. – С. 24–32.
15. Лизун М.В. Архітектура сучасних процесів регіональної інтеграції // Економіка та суспільство. – 2017. - № 13.
16. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорії і перспективи // Демократія: Антологія / Упоряд. О. Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – С. 1025-1050.
17. Матвеева О.В. Особливості транснаціоналізації міжнародної системи в умовах глобалізації // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». – 2017. - № 16
18. Межі зростання. 30 років потому / Донелла Медоуз, Йорген Рандерс, Денніс Медоуз. — Київ : Пабулум, 2018. — 464 с.
19. Мотиль, О. Підсумки імперій: занепад, розпад і відродження / Олександр Мотиль ; [пер. з англ. Павла Грицака]. – К.: Критика, 2009. – 200 с.
20. Перга Т.Ю. Глобальна екологічна політика та Україна: монографія / Тетяна Юрїївна Перга. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 288 с.
21. Пилипенко Ю.І. Нерівномірність технологічного розвитку світової економіки: кількісні та якісні ознаки / Пилипенко Ю.І., Кірієнко О.М. // Економічний вісник НГУ. – 2011. - № 1.
22. Поручник, А. Формування інституційних передумов системи глобального управління / Анатолій Поручник, Юлія Гайдай // Міжнародна економічна політика. – 2008. – № 8-9. – С. 42-77.
23. Резнікова Н.В. Поляризація й нерівномірність економічного розвитку як домінуюча ознака сучасного етапу глобалізації / Резнікова Н.В., Іващенко О.А. // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 4.
24. Сапсай А. Сучасна ООН як дорадчий інститут глобального управління // Політичний менеджмент. – 2011. - № 2.
25. Співак В.М. Глобальне управління: проблеми та перспективи формування // Держава і право. – 2011. – Випуск 54.

Додаткова література:

1. Бодрук О.С. Теоретичні засади створення міжнародних структур безпеки // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – 2000. - № 4.
2. Гак Л. Глобальне партнерство проти розповсюдження зброї та матеріалів масового знищення / Леся Гак // Безпека та нерозповсюдження. – 2005. – Вип. 2 (8).
3. Ентоні Я. Контроль над поставками та програми ліквідації озброєнь / Ян Ентоні, Сибілла Бауер // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 2 (62).
4. Задорожна С.М. Загальні принципи міжнародного права: еволюція та сучасність : монографія/ С. М. Задорожна. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. – 360 с.
5. Каракуц А. Трансформація концепції партнерств НАТО: кооперативний підхід до безпеки // Вісник Центру міжнародної безпеки. – 2012. - № 1-2 (25-26).
6. Київець О. Феноменологія норм міжнародного права через призму їх ієрархії // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2011. - № 3 (6).
7. Патлашинська І.В. Миротворчість: спроба термінологічного аналізу // Грані. – 2011. - № 6 (80).
8. Сердюченко Н. Міжнародні угоди з питань зміни клімату // Світогляд. – 2008. - № 1
9. Суліма Є.М. Глобальна етика: сутність і призначення // Грані. – 2013. - № 8. – С. 55-64.
10. Теленко О.М. Проблема наукової інтерпретації поняття «світова політика» // Грані. – 2015. - № 9 (125). – С. 16-21.
11. Тишкун Ю. Специфіка концептуалізації поняття «глобальна політика» // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2015. – Вип. 27. – С. 41-47.
12. Тоффлер, Елвін. Третя Хвиля / 3 англ. пер. А. Євса. — К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000// https://chtyvo.org.ua/authors/Toffler_Alvin/Tretia_Khvylya_vyd_2000/
13. Тюшка А. Міжнародний режим як парадигма і форма міжнародних відносин // Політичний менеджмент. – 2010. - № 4.
14. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. – К.: Основи, 2019
15. Хилько О.Л. Сучасні концептуальні підходи в забезпеченні європейської безпеки // Держава і право. – 2011. – Випуск 52.
16. Хуткий, Д. О. Світ-система та світова система суспільств: порівняння теоретичних моделей / Хуткий Д. О. // Наукові записки НаУКМА. – 2007. – Том 70: Соціологічні науки. – С. 8-12.

17. Цюрупа М.В. Філософія права у пошуках фундаментальних підвалин морально-правової регуляції збройного насильства // Scientific journal VIRTUS. --2016. - #5. – С. 37-40.
18. Чехович Т.В. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародно-правовими засобами // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2013. - № 1.
19. Чубур Н.В. Країни «Центру» і «Периферії» в контексті глобалізації // Нова парадигма. – 2012. – Випуск 109.
20. Martin Van Creveld. Technology and War: From 2000 B.C. to the Present. New York : Free Press, 1989.
21. Martin Van Creveld. The Transformation of War: The Most Radical Reinterpretation of Armed Conflict Since Clausewitz. New York : Free Press, 1991.
William H. McNeill. The Pursuit of Power. Technology, Armed Force and Society since A.D. 1000. The University of Chicago Press, 1982

Інтернет-джерела:

1. Герасіна Л. М., Требін М. П. Деструктивні мегатенденції сучасності: глобальний конфлікт, глобалізація злочинності, міжнародний тероризм. Український соціум. 2008. № 4(27). С.140-148. – Режим доступу: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2008/10/140-148_no-4_vol-27_2008_UKR.pdf
2. Попіцух О. Поняття "тренд" у сучасному науковому дискурсі // Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2018, № 1(24). – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/zhurnalist_24_2_018.pdf
3. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату. - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text
4. Щорічник СІПРІ // Центр Разумкова. - <https://razumkov.org.ua/vydannia/sipri>
5. Юхименко, П. І. Історія економічних вчень: Підручник [Електронний ресурс] / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К.: Знання-Прес, 2005. – С. 390-395. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-2581.html>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

« 29 » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ»

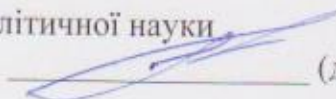
Форма навчання	Курс	Семестр	Заг. обсяг (год.)	Всього аудит. (год.)	У тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні (модульні) роботи (шт.)	Розрахунково-графічні роботи	Курсові проекти (роботи)	Залік (сем.)	Екзамен (сем.)
					Лекції	Лабораторні	Практичні/ семінарські						
Денна	4	7	120	52	26	0	26	68	1	0	0	7	0

Робоча програма складена на основі ОПП «ПОЛІТОЛОГІЯ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Робоча програма складена Іленьків Галиною Василівною, кандидатом політичних наук, доцентом кафедри теорії та історії політичної науки
(вчена ступінь, вчене звання, ім'я та ініціали автора (ів) програми)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки філософського факультету (Протокол №12 від 28. 06. 2022 року)

Завідувач кафедри теорії та історії політичної науки

(доц. Шипунов Г.В.)

«28» червня 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету.
Протокол №271/7 від 26. 08. 2022 року

Голова Вченої ради

(доц. Рижак Л. В.)

«26» серпня 2022 року